NN 144/2021 (27.12.2021.), Zakon o obrazovanju odraslih

HRVATSKI SABOR

2460

Na temelju članka 89. Ustava Republike Hrvatske, donosim

ODLUKU

O PROGLAŠENJU ZAKONA O OBRAZOVANJU ODRASLIH

Proglašavam Zakon o obrazovanju odraslih, koji je Hrvatski sabor donio na sjednici 15. prosinca 2021.

Klasa: 011-01/21-01/98
Urbroj: 71-10-01/1-21-2
Zagreb, 21. prosinca 2021.

Predsjednik
Republike Hrvatske
Zoran Milanović, v. r.

ZAKON

O OBRAZOVANJU ODRASLIH

I. OPĆE ODREDBE

Članak 1.

(1) Obrazovanje odraslih dio je obrazovnog sustava Republike Hrvatske.

(2) Obrazovanje odraslih odvija se kao formalno, neformalno i informalno učenje.

(3) Formalno obrazovanje odraslih u Republici Hrvatskoj obuhvaća programe obrazovanja koji se provode sukladno ovom Zakonu te drugim propisima iz nadležnosti drugih tijela državne uprave koji reguliraju obvezno obrazovanje za pristup tržištu rada za određenu profesiju.

(4) Neformalno obrazovanje odraslih za stjecanje kompetencija potrebnih za rad u smislu ovoga Zakona obuhvaća provedbu neformalnih programa obrazovanja koji se financiraju putem vaučera iz europskih strukturnih i investicijskih fondova te mehanizama za oporavak i otpornost usklađenih sa standardom zanimanja ili skupom kompetencija i standardom kvalifikacije ili skupom ishoda učenja iz Registra Hrvatskog kvalifikacijskog okvira (u daljnjem tekstu: Registar HKO-a).

(5) Neformalno obrazovanje odraslih za stjecanje kompetencija potrebnih za rad u smislu ovoga Zakona obuhvaća i provedbu neformalnih programa obrazovanja na koje se primjenjuju odredbe zakona kojim se uređuje tržište rada.

(6) Ovim Zakonom uređuje se formalno obrazovanje odraslih koje se provodi u ustanovama koje imaju registriranu djelatnost obrazovanja odraslih sukladno odredbama zakona kojim se uređuje osnivanje i ustrojstvo ustanova.

(7) Obrazovanje odraslih u smislu ovoga Zakona obuhvaća:

– provedbu formalnih programa za stjecanje i vrednovanje skupova ishoda učenja/kurikuluma za stjecanje kvalifikacija na razinama 1, 2, 3, 4, 4.1 i 4.2. te na razini 5 Hrvatskoga kvalifikacijskog okvira u dijelu koji se odnosi na strukovno specijalističko usavršavanje

– provedbu formalnih programa za vrednovanje skupova ishoda učenja i dodjele kvalifikacija (u daljnjem tekstu: programi vrednovanja) na razinama 1, 2, 3, 4, 4.1 i 4.2. te na razini 5 Hrvatskoga kvalifikacijskog okvira u dijelu koji se odnosi na strukovno specijalističko usavršavanje koji su stečeni formalnim i neformalnim obrazovanjem te informalnim učenjem.

(8) Na obrazovanje odraslih primjenjuju se odredbe ovoga Zakona te odredbe zakona kojim se uređuje osnivanje i ustrojstvo ustanova, zakona kojim se uređuje djelatnost odgoja i obrazovanja u osnovnim i srednjim školama, zakona kojim se uređuje djelatnost strukovnog obrazovanja, zakona kojim se uređuje tržište rada i drugih propisa ako ovim Zakonom nije

drukčije određeno.

(9) Neformalno obrazovanje za stjecanje kompetencija potrebnih za rad uz ustanove iz stavka 6. ovoga članka mogu provoditi i pravne i fizičke osobe sukladno zakonu kojim se uređuje tržište rada.

(10) Formalno obrazovanje odraslih koje se provodi sukladno propisima iz nadležnosti drugih tijela državne uprave kojima se regulira obvezno obrazovanje za pristup tržištu rada za određenu profesiju može se provoditi u ustanovama iz stavka 6. ovoga članka, kao i kod drugih pravnih i fizičkih osoba sukladno posebnim propisima.

Članak 2.

(1) U smislu ovoga Zakona pojedini pojmovi imaju sljedeća značenja:

1) *andragoški voditelj* obavlja stručno-razvojne poslove u skladu sa zahtjevima struke i pozitivnim propisima te obavlja druge poslove na unaprjeđivanju i razvoju obrazovne djelatnosti ustanove, a prema potrebi i neposredan obrazovni rad s polaznicima i pristupnicima

2) *cjelovita kvalifikacija* je kvalifikacija koja samostalno udovoljava uvjetima za pristupanje tržištu rada i/ili nastavku obrazovanja

3) *cjeloživotno učenje* su svi oblici učenja tijekom života čija je svrha stjecanje i unaprjeđivanje kompetencija za osobne, društvene i profesionalne potrebe te potrebe tržišta rada

4) *djelomična kvalifikacija* je kvalifikacija koja samostalno ne udovoljava uvjetima za pristupanje tržištu rada i/ili nastavku obrazovanja, nego isključivo uz odgovarajuću cjelovitu kvalifikaciju odnosno uz jednu ili više drugih odgovarajućih djelomičnih kvalifikacija, u skladu sa standardom cjelovite kvalifikacije

5) *Hrvatski kvalifikacijski okvir* (u daljnjem tekstu: HKO) instrument je uređenja sustava kvalifikacija u Republici Hrvatskoj koji osigurava jasnoću, pristupanje stjecanju, utemeljeno stjecanje, prohodnost i kvalitetu kvalifikacija, kao i povezivanje razina kvalifikacija u Republici Hrvatskoj s razinama kvalifikacija EQF-a (Europski kvalifikacijski okvir za cjeloživotno učenje) i QF-EHEA (Kvalifikacijski okvir Europskog prostora visokog obrazovanja) te posredno s razinama kvalifikacija kvalifikacijskih okvira u drugim zemljama

6) *informalno učenje* je neorganizirana aktivnost stjecanja kompetencija iz svakodnevnih iskustava te drugih utjecaja i izvora iz okoline za osobne, društvene i profesionalne potrebe

7) *ishodi učenja* su kompetencije koje je osoba stekla učenjem i dokazala nakon postupka učenja

8) *ključne kompetencije* za cjeloživotno učenje su kompetencije odgovarajuće razine koje su nužne pojedincu za uključenost u život zajednice. Osnova su za stjecanje kompetencija tijekom života za sve osobne, društvene i profesionalne potrebe, a obuhvaćaju komunikaciju na materinskom jeziku, komunikaciju na stranim jezicima, matematičku kompetenciju i osnovne kompetencije u prirodoslovlju i tehnologiji, digitalnu kompetenciju, kompetenciju učiti kako učiti, socijalnu i građansku kompetenciju, inicijativnost i poduzetnost te kulturnu svijest i izražavanje

9) *kompetencije* su znanja i vještine te pripadajuća samostalnost i odgovornost

10) *kvalifikacija* je naziv za objedinjene skupove ishoda učenja određenih razina, obujma, profila, vrste i kvalitete. Dokazuje se svjedodžbom, diplomom ili drugom javnom ispravom koju izdaje ovlaštena pravna osoba

11) *Nacionalni informacijski sustav obrazovanja odraslih (u daljnjem tekstu: NISOO)* je informacijski sustav koji objedinjuje evidencije o ustanovama, programima obrazovanja i programima vrednovanja, polaznicima, pristupnicima, andragoškim voditeljima i nastavnicima u obrazovanju odraslih te evidencije o drugim podacima važnim za praćenje stanja i razvoj sustava obrazovanja odraslih, a koji vodi ministarstvo nadležno za obrazovanje (u daljnjem tekstu: Ministarstvo)

12) *nastavnik u obrazovanju odraslih* je osoba koja provodi program u obrazovanju odraslih

13) *neformalno obrazovanje odraslih za stjecanje kompetencija* potrebnih za rad označava aktivnosti obrazovanja zaposlenih i nezaposlenih odraslih koje se odnose na organizirane neformalne oblike učenja usmjerene na stjecanje kompetencija potrebnih za rad, a koji se provode i financiraju u okviru djelokruga ministarstva nadležnog za rad

14) *neformalno učenje* je organizirana aktivnost učenja čija je svrha stjecanje i unaprjeđivanje kompetencija za osobne, društvene i profesionalne potrebe, a ne dokazuje se javnom ispravom

15) *obrazovanje odraslih* označava djelatnost formalnog obrazovanja odraslih koju izvodi ovlaštena pravna osoba prema odobrenim programima, radi stjecanja i unaprjeđivanja kompetencija za osobne, društvene i profesionalne potrebe te potrebe tržišta rada, a koje se dokazuju javnom ispravom koju izdaje pravna osoba ovlaštena za provedbu formalnog obrazovanja odraslih

16) *obrazovni sektor* je skupina kvalifikacija jednog obrazovnog područja i zanimanja koja koriste ishode učenja tih kvalifikacija na radnom mjestu, a na temelju kojih se grupiraju obrazovni programi i definiraju sektorska vijeća

17) *ocjena kvalitete* je opisni prikaz dostignute razine kvalitete rada ustanove ostvaren u procesu vrednovanja kvalitete koju rješenjem donosi Agencija za strukovno obrazovanje i obrazovanje odraslih (u daljnjem tekstu: Agencija)

18) *osiguravanja kvalitete u obrazovanju odraslih* je niz međusobno povezanih procesa koji obuhvaćaju kontinuirano samovrednovanje ustanove, kontinuirano vanjsko vrednovanje skupova ishoda učenja, vanjsko vrednovanje ustanova, programa obrazovanja, programa vrednovanja i obrazovnih procesa

19) *osposobljavanje* je obrazovanje za stjecanje skupova ishoda učenja (mikrokvalifikacije) i/ili kvalifikacije koje se stječu na razinama 2, 3 i 4 HKO-a, a pristupa im se najmanje s razine 1 HKO-a

20) *polaznik* je osoba koja je uključena u program obrazovanja odraslih

21) *pristupnik* je osoba koja pristupa procesu vrednovanja skupova ishoda učenja

22) *program obrazovanja odraslih / kurikulum* (u daljnjem tekstu: program obrazovanja) je formalni program obrazovanja odraslih za stjecanje kvalifikacije

23) *program osnovnog obrazovanja odraslih* je formalni program kojim odrasle osobe stječu obvezno osnovnoškolsko obrazovanje

24) *program vrednovanja skupova ishoda učenja* (u daljnjem tekstu: program vrednovanja) je formalni program u obrazovanju odraslih prema kojem se vrednuju skupovi ishoda učenja neformalno i informalno stečenih znanja i vještina (u daljnjem tekstu: vrednovanje prethodnog učenja), a čiji se završetak potvrđuje javnom ispravom

25) *registar HKO-a* je sustav vođenja podataka o skupovima ishoda učenja, standardima zanimanja, standardima kvalifikacija, programima za stjecanje i vrednovanje skupova ishoda učenja, programima za vrednovanje skupova ishoda učenja, programima za stjecanje kvalifikacija te drugih važnih podataka radi njihova povezivanja i usklađivanja

26) *sektor* je skupina kvalifikacija jednog obrazovnog područja i zanimanja koja koriste ishode učenja tih kvalifikacija na radnim mjestima

27) *skup ishoda učenja* najmanji je cjelovit skup povezanih ishoda učenja određene razine, obujma i profila

28) *strukovno specijalističko usavršavanje* je obrazovanje za stjecanje skupova ishoda učenja (mikrokvalifikacije) i/ili kvalifikacije na razini 5 HKO-a u dijelu koji se odnosi na strukovno specijalističko usavršavanje, a pristupa im se najmanje s razine 4 HKO-a

29) *stručno mišljenje* je dokument kojim Agencija utvrđuje ispunjava li program obrazovanja i/ili program vrednovanja uvjete zadane odgovarajućim standardom kvalifikacije ili skupom ishoda učenja iz Registra HKO-a

30) *standard kvalifikacije* je sadržaj i struktura određene kvalifikacije. Uključuje sve podatke koji su potrebni za određivanje razine, obujma i profila kvalifikacije te podatke koji su potrebni za osiguravanje i unapređenje kvalitete standarda kvalifikacije

31) *standard zanimanja* je popis svih poslova koje pojedinac obavlja u određenom zanimanju i popis kompetencija potrebnih za njihovo uspješno obavljanje

32) *usavršavanje* u obrazovanju odraslih je obrazovanje za stjecanje skupova ishoda učenja (mikrokvalifikacije) i/ili kvalifikacija koje se stječu na razini 4 HKO-a, a pristupa im se najmanje s iste razine

33) *ustanova za obrazovanje odraslih* je ustanova koja provodi programe obrazovanja odraslih

34) *vanjsko vrednovanje skupova ishoda učenja* je postupak neovisnog vrednovanja koji provode neovisni ispitivači ili grupe ispitivača kojima se provjerava usvojenost skupova ishoda učenja polaznika i/ili pristupnika. Vanjsko vrednovanje skupova ishoda učenja instrument je osiguravanja kvalitete u sustavu obrazovanja odraslih

35) *vaučer* je financijski instrument dodjele javnih sredstava polaznicima obrazovanja odraslih koji se dodjeljuje na temelju ugovora o obrazovanju odraslih

36) *vrednovanje skupova ishoda učenja* je ocjenjivanje stečenih kompetencija, uključujući izdavanje potvrde ovlaštene pravne ili fizičke osobe, u skladu s unaprijed utvrđenim i prihvaćenim kriterijima i standardima

37) *vrednovanje kvalitete* je proces procjene kvalitete rada ustanova koja se temelji na vanjskom vrednovanju rada ustanove i nalazima stručnih, upravnih te inspekcijskih nadzora nad radom ustanove.

(2) Izrazi koji se koriste u ovom Zakonu, a koji imaju rodno značenje, obuhvaćaju na jednak način muški i ženski rod.

II. CILJEVI I NAČELA OBRAZOVANJA ODRASLIH I FORMALNOG OBRAZOVANJA ODRASLIH ZA STJECANJE KOMPETENCIJA POTREBNIH ZA RAD

Članak 3.

(1) Ciljevi obrazovanja odraslih su:

– osigurati pristup kvalitetnim programima obrazovanja koji omogućavaju stjecanje znanja i vještina važnih za osobni rast pojedinca te pristup tržištu rada

– osigurati pravo na osnovno obrazovanje odraslih osoba

– osigurati kvalitetu primjenom HKO-a

– omogućiti stjecanje javne isprave za pristup tržištu rada ili nastavak obrazovanja

– omogućiti vrednovanje prethodnog učenja

– povećati uključenost osoba u obrazovanju odraslih.

(2) Obrazovanje odraslih temelji se na načelima:

– cjeloživotnog učenja

– prava na obrazovanje

– slobodnog izbora vrste i načina obrazovanja

– uključivosti i dostupnosti.

(3) Obrazovanje odraslih usmjereno je:

– stjecanju i razvoju ključnih kompetencija u sklopu cjeloživotnog učenja pojedinca

– usvajanju znanja i vještina potrebnih za stjecanje skupova ishoda učenja ili kvalifikacije.

(4) Vanjsko vrednovanje obrazovanja odraslih temelji se na načelima:

– neovisnosti vanjskog vrednovanja

– pouzdanosti i vjerodostojnosti postupaka vrednovanja

– vjerodostojnosti stečene kvalifikacije

– kompetentnosti provoditelja vanjskog vrednovanja.

(5) Cilj formalnog obrazovanja odraslih za stjecanje kompetencija potrebnih za rad je uskladiti ponudu i potražnju na tržištu rada i pridonijeti razvoju gospodarstva.

III. USTANOVE ZA OBRAZOVANJE ODRASLIH

Članak 4.

(1) Obrazovanje odraslih provode ustanove koje imaju registriranu djelatnost obrazovanja odraslih i ispunjavaju uvjete propisane ovim Zakonom.

(2) Obrazovanje odraslih može obavljati ustanova osnovana isključivo radi obavljanja obrazovanja odraslih, školska ustanova, visoko učilište, kao i ustanova koja uz obrazovanje odraslih obavlja i druge djelatnosti (u daljnjem tekstu: ustanova).

(3) Ustanova ima upravno vijeće, a sastav, način imenovanja odnosno izbor članova i trajanje mandata članova upravnog vijeća te način donošenja odluka utvrđuju se aktom o osnivanju i statutom ustanove.

(4) Radi učinkovitog održavanja procesa obrazovanja odraslih ustanova može imati stručna tijela čiji se sastav, osnivanje i poslovi utvrđuju statutom ustanove sukladno aktu o osnivanju ustanove.

(5) Državljani Europske unije odnosno Europskoga gospodarskog prostora imaju pravo registracije poslovnog nastana, kao i slobodu pružanja usluga na privremenoj i povremenoj osnovi, bez obvezne registracije poslovnog nastana, ako u tom slučaju, uz pisanu izjavu elektroničkim putem, dostave potvrdu o registraciji u drugoj državi Europske unije odnosno Europskoga gospodarskog prostora.

Članak 5.

(1) Djelatnost formalnog obrazovanja odraslih obavlja se kao javna služba.

(2) Ustanove na temelju javne ovlasti izdaju javne isprave.

Članak 6.

(1) Ustanova ima ravnatelja.

(2) Za ravnatelja ustanove može biti imenovana osoba koja je završila diplomski sveučilišni studij ili integrirani preddiplomski i diplomski sveučilišni studij ili specijalistički diplomski stručni studij.

(3) U ustanovi koja provodi najviše deset programa obrazovanja, od kojih najviše dva mogu biti za stjecanje cjelovite kvalifikacije na razinama 4.1 i 4.2 HKO-a, ravnatelj može obavljati i poslove andragoškog voditelja ako zadovoljava uvjete iz članka 7. stavka 5. ovoga Zakona.

Članak 7.

(1) Ustanova ima andragoškog voditelja zaposlenog na puno radno vrijeme, osim u slučaju iz članka 6. stavka 3. ovoga Zakona.

(2) Andragoški voditelj može izvoditi nastavu u ustanovi koja provodi najviše deset programa obrazovanja, od kojih najviše dva mogu biti za stjecanje cjelovite kvalifikacije na razinama 4.1 i 4.2 HKO-a i ako ne obavlja poslove ravnatelja.

(3) Ustanova koja izvodi programe obrazovanja izvan sjedišta za svakih pet lokacija izvođenja nastave izvan sjedišta ima andragoškog voditelja zaposlenog na puno radno vrijeme.

(4) Andragoški voditelj odgovoran je za stručni rad ustanove.

(5) Poslove andragoškog voditelja može obavljati osoba koja ispunjava sljedeće uvjete:

– ima završen diplomski sveučilišni studij ili integrirani preddiplomski i diplomski sveučilišni studij ili specijalistički diplomski stručni studij

– ima najmanje četiri godine radnog iskustva na odgojno-obrazovnim poslovima u ustanovama u sustavu odgoja i obrazovanja.

(6) Na poslovima andragoškog voditelja može se zaposliti i osoba koja ima cjelovitu kvalifikaciju završenog studijskog programa s područja andragogije.

(7) Andragoški voditelj brine se o poslovima vezanim uz:

– organizaciju cjelokupnog procesa obrazovanja i vrednovanja

– procjenu i usmjeravanje polaznika u odabiru programa obrazovanja i programa vrednovanja

– upis polaznika u program obrazovanja i pristupnika u program vrednovanja

– način izvođenja nastave, kvalitetu poučavanja i vrednovanja

– ostvarivanje prava i obveza polaznika, kao i praćenje rezultata vrednovanja polaznika programa obrazovanja odraslih

– izradu programa obrazovanja ili programa vrednovanja koje predlaže ustanova

– provođenje programa vrednovanja sukladno načelima iz članka 3. stavka 2. ovoga Zakona

– poslove vezane uz profesionalno usmjeravanje i razvoj karijere polaznika koji uključuju savjetodavnu pomoć i podršku u prolaženju programa obrazovanja i programa vrednovanja

– vođenje propisane andragoške dokumentacije, kao i propisanih evidencija

– izdavanje javnih isprava te

– druge poslove važne za obrazovanje odraslih u ustanovi.

Članak 8.

(1) Ustanova može početi s izvođenjem programa obrazovanja ili programa vrednovanja nakon izvršnosti rješenja kojim se odobrava početak rada odnosno provedba programa.

(2) Za izvođenje programa obrazovanja ili programa vrednovanja ustanova mora ispunjavati sljedeće uvjete:

– uvjete propisane standardima i normativima za izvođenje programa obrazovanja / programa vrednovanja

– materijalne i kadrovske uvjete za izvođenje programa obrazovanja ili programa vrednovanja koji se utvrđuju programom obrazovanja ili programom vrednovanja koji donosi ustanova

– tehničke, zdravstvene i ekološke uvjete.

(3) Ustanova je obvezna u sjedištu osigurati uvjete za izvođenje najmanje jednog programa obrazovanja.

(4) Prije podnošenja zahtjeva Ministarstvu radi dobivanja rješenja iz stavka 1. ovoga članka ustanova je obvezna pribaviti stručno mišljenje Agencije o usklađenosti programa obrazovanja ili programa vrednovanja s odgovarajućim standardom kvalifikacije ili skupom ishoda učenja iz Registra HKO-a.

(5) Agencija je obvezna donijeti stručno mišljenje iz stavka 4. ovoga članka, na temelju stručne i andragoške procjene, u roku od 45 dana od dana zaprimanja zahtjeva ustanove.

(6) Ustanova podnosi Ministarstvu zahtjev za početak rada i provedbu programa obrazovanja ili programa vrednovanja, uz koji obvezno prilaže:

– program obrazovanja ili program vrednovanja koji predlaže ustanova

– pozitivno stručno mišljenje Agencije

– rješenje o sukladnosti osnivačkog akta sa zakonom

– izvadak iz sudskoga registra

– podatke o prostoru i opremi

– dokaz o ispunjenosti materijalnih i kadrovskih uvjeta za provedbu programa obrazovanja ili programa vrednovanja

– rješenje o ispunjenosti minimalnih tehničkih, zdravstvenih i ekoloških uvjeta koje na zahtjev ustanove donosi upravno tijelo županije u čijem su djelokrugu poslovi obrazovanja.

(7) Dostupnu dokumentaciju iz stavka 6. ovoga članka Ministarstvo će pribaviti po službenoj dužnosti, sukladno zakonu kojim se regulira sustav državne uprave i zakonu kojim se uređuje opći upravni postupak.